

Činjenični arak 4

.....čija prava i slobode štujem...

Prava, odgovornosti i privilegije

Prava svih Australaca

Svi Australci imaju pravo uživati jednaka prava i biti tretirani s jednakim poštovanjem. Mnogim zakonima i pravilima je cilj osigurati da nitko ne iskusi diskriminaciju zbog svoje rase, boje, religije ili spola u bilo kojem aspektu života – na primjer, kada se prijavljuje za poslove ili stanovanje.

Pet fundamentalnih sloboda

Svi Australci imaju pravo na slobodu govora, slobodu udruživanja, okupljanja, religije i kretanja:

- **Sloboda govora.** Australci su slobodni reći ili pisati ono što misle privatno ili javno – o vladi ili bilo kojem pitanju ili predmetu.
- **Sloboda udruživanja.** Slobodni smo pridružiti se bilo kojoj organizaciji, udruženju ili grupi. Možemo birati da li ćemo ili nećemo pripadati strukovnim sindikatima ili političkim strankama.
- **Sloboda okupljanja.** Slobodni smo sretati se s drugim ljudima na javnim ili privatnim mjestima – u malim ili velikim grupama, u društvene ili političke svrhe.
- **Sloboda religije.** Slobodni smo slijediti religiju koju odaberemo.
- **Sloboda kretanja.** Možemo se kretati slobodno između svih država i teritorija i napustiti Australiju u bilo koje vrijeme.

Za uzvrat za ova prava i slobode od nas se očekuje da odamo svoju privrženost Australiji i da prihvatimo načela i građanske vrijednosti australskog društva, uključujući:

- zakonska pravila
- vladine demokratske principe
- prihvaćanje kulturne raznolikosti
- jednakost spolova i rasa
- jednakost mogućnosti
- slobodu govora i religije
- engleski kao nacionalni jezik

Odgovornosti i privilegije australskog državljanstva

Oni Australci koji su odabrali postati australski državljanici imaju pravo na ova osnovna pravila ali, također, imaju nove odgovornosti i privilegije koje im osiguravaju da mogu punopravno sudjelovati u australskim institucijama i strukturama.

Odgovornosti

Australski građani moraju:

- poštivati zakone,
- upisati se u Birački spisak i glasovati na federalnim i državnim/teritorijalnim izborima i referendumima,
- služiti kao porotnici ako su pozvani,
- braniti Australiju ako se ukaže potreba (predmet istih prava i izuzetaka kao i građani rođeni u Australiji).

Privilegije

Australski građani mogu:

- glasovati na federalnim, državnim/teritorijalnim izborima i referendumima,
- prijaviti se za državnu službu ili nominirati se za izbore na federalnom, državnom ili teritorijalnom nivou (predmet Ustavne sekcije 44),
- prijaviti se za australski pasoš i napustiti Australiju ili ući u nju bez ulazne vize,
- tražiti zaštitu od australskih diplomatskih predstavnika dok su izvan zemlje,
- prijaviti se za regrutiranje u Australske oružane snage,
- prijaviti se za stalno uposlenje u australskoj državnoj službi i drugim vladinim poslovima za koje je potrebno australsko državljanstvo,
- registrirati djecu (ispod 18 godina starosti), rođenu od australskog građanina izvan zemlje, kao australske građane po porijeklu.

Glasovanje na izborima i referendumima

Glasovanje je ujedno i odgovornost i privilegija australskog državljanstva. To nam daje mogućnost da se izjasnimo o načinu upravljanja zemljom.

Svi australski državljani stariji od 18 godina se moraju upisati i glasovati na izborima za federalne i državne parlamente, lokalne izbore i na referendumima. Ljudi se upisuju popunjavanjem formulara koji moraju pribaviti iz poštanskih ureda, ureda Australske izborne komisije (AEC) ili sa AEC web stranice. Obvezatno glasovanje je način osiguravanja da su izabrani predstavnici doista oni koje najveći broj birača želi. Glasuje se tajnim glasovanjem. Glasači stavljaju svoje glasove u zapečaćenu kutiju (glasačku kutiju) tako da nitko ne može znati kako su glasovali. Specijalni službenici provjeravaju da je izbor proveden ispravno i da je prebrojavanje glasova pošteno.

Svi australski državljani imaju pravo natjecati se za javni ured. To znači da se mogu prijaviti da predstavljaju ostale Australce u federalnim, državnim ili teritorijalnim parlamentima, i u lokalnim gradskim vijećima.

Privilegija i obveza obrane Australije

Slijedeća važna privilegija svih australskih državljana je pravo da se prijave za pridruživanje Australskim oružanim snagama – vojsci, mornarici ili zrakoplovstvu – da bi pomogli braniti Australiju ako su pozvani.